

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 22.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr. 11a.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă știrul 20 fl.
 Manuscrisele nu se în-
 sapoiază.

Alegerea dela Sasca. In așteptare.

Arad, 31 Martie.

Privirile unui neam întreg au fost azi îndreptate spre Sasca, de unde așteptăm cu toții o de mult dorită și neîndoioasă dovadă a puterii noastre de viață.

Se împlinesc în curând doi ani dela formidabila înfrângere ce am îndurat în alegerile parlamentare din Iunie 1910. Reacționarismul șovin din Ungaria a serbat atunci adevărate orgii anticonstituționale, și-a spălat mâinile în sângele cetățenilor, a sfărâmat până și aparențele constituționalismului și în erupția sa vandalică a spulberat orice bariere ale unei pseudocivilizații, ațintind o întreagă pădure de baionete în pieptul cetățenilor doritori de libertate politică. Oricât de eroic a fost atunci avântul alegătorilor români și ori cât de înălțătoare pilde de conștiință națională ce ne-au dat, — mecanismul puterii de stat a învins totuș prin imensitatea brutalității sale și înfrângerea noastră a fost aproape generală. Faima acelor alegeri a răsbătut pretutindeni și va rămâne fără îndoială una din cele mai rușinoase pagini ale veacului nostru.

Au urmat pentru noi clipe de adâncă decepție de sbuciumări inutile de risipire a forțelor și abia după un an am putut să revenim la sentimentul supremei datorii *de-a ne reculege rândurile*. Alegerea dela Sasca, unde ni-am trimis un bărbat din cei mai neistoviți în luptă, trebuia să ne dea acum dovadă, dacă am reușit să ne reculegem sufletește și dacă poporul nostru n'a fost oare aruncat, ca de atâtea ori, în brațele fatalei resemnări, după atâtea crude experiențe.

Monstrul cel cu mii de capete al statului, administrația, s'a aruncat și aici cu vechea lui furie asupra noastră. Lupta n'a fost mai puțin grea ca în 1910. Știm acum cu toții cari au fost preludiile alegerii și mai dăm și azi la vale o scrisoare din cerc, din care strigă cea mai legitimă revoltă cetățenească.

Până și primul ministru al țării a rămas stupefiat de „zelul” slujbașilor administrativi și-al jandarmilor și s'a simțit îndemnat să intervină telegrafic. Adevărat că avem mii de cuvinte să nu ne lăsăm ademiniți de *sinceritatea și natura* acestei intervenții. Listele electorale au fost falsificate, alegătorii strecurăți ca prin ciur și n'a fost șiretlic viclean care să nu fie întrebuițat încă înainte de începerea campaniei.

Senzațiile zilei de alegere le vom cunoaște abia — probabil — mâine. Nu ne îndoinim însă, că cărcerdarii mărunței dela Sasca au fost în toate privințele covârșiți de instinctele

lor feroce. Chiar și serviciul poștal a fost pus la discreția omului stăpânirii.

Correspondenții noștri și ai celorlalte ziare românești n'au fost lăsați să dea telegrame și nici să telefoneze. Redacția noastră a încercat legătură telefonică prin Oravița, — dar fără nici un rezultat. Am dat telegrame cu răspuns plătit și n'am primit încă nici un răspuns.

Telefonul nostru redacțional a zuruie ziua întreagă. Din cele mai depărtate puncte ale ținuturilor românești, din Făgăraș, Sibiu, Alba-Iulia, Oradea-mare etc. redacția noastră a fost asaltată cu întrebări asupra rezultatului alegerii, vădindu-se nervositatea generală cu care se așteaptă vestea evenimentelor dela Sasca.

Tot atâtea semne cari ne-au deșteptat presimțiri pesimiste.

La orele 4 după-amiazi am reușit să aflăm cea dintâi veste, dela un ziar unguresc din Budapesta. Alegerea s'a început la orele 8 dimineața fără vre-un incident deosebit. Spre amiazi raportul voturilor era următorul:

<i>Dr. Aurel Vlad</i>	112
Korkán	210

După amiazi pe la 4:

<i>Dr. Aurel Vlad</i>	230
Korkán	390

Seara la ceasurile 7 — ultimul raport de voturi despre care se știa și în redacțiile ziarelor guvernamentale din Budapesta — era:

<i>D. Aurel Vlad</i>	321
Korkán	441

Când scriem aceste rânduri e aproape miezul nopții și suntem încă tot în cea mai chinuitoare așteptare. Se pare că președintele alegerii a recurs și aici la un truc odios întrebuițat cu succes în atâtea părți: de-a întârziat sfârșitul alegerii până după înserare, pentru ca sub vâlul întunecului jandarmii să poată opera mai netulburați, să maltrateze pe oameni, să-i risipească cu baioneta și cu patul puștii. Cine poate să știe ce iad de mișelii nemaiauzite a fost azi Sasca.

Așa se coace tot mai mult, în sânul vremii înroșite de patimi — răzbumarea cea mare ce nu poate să întârzie...

Furia administrației la Sasca. lenic rii ideii de stat în plină activitate.

— Dela corespondentul nostru. —

Iată un tabou fidel al stărilor din cerc în fata alegerii:

De n-aș avea la mine harta Ungariei, pe care trebuie s'o folosesc la intervale dese, m-aș crede mai curând undeva în Macedonia, într'un ținut ajuns pe mâna bandelor grecești...

Date, fără comentariu:

În fiecare comună: jandarmi pedestri și călăreți și miliție. Alegătorii după ordinele secrete, sunt bătuiți, schingiuiți formal. Astfel în comuna Ilidia au bătut pe un tânăr, pentru că acesta venind acasă, a rupt de pe pereții casei sale placardele lui Korkán, lipite acolo fără învoirea lui. În Ciclova, fără vre-un motiv au frânt mâna unui alegător. Pe niște ciobani dela Ciuchici i-au bătut până la sânge, pentru că aceștia au acclamat pe Vlad, etc. etc.

Drepturile cele mai sfinte și cele mai naturale sunt călcate în picioare, ceace avem mai scump e batjocorit. Ordine draconice de aleptorilor fac imposibilă orice comunicație. Avutul oamenilor în nesiguranță... Totul și viața — viața alegătorilor lui Vlad — e pusă la discreția unor descreței. Cu o brutalitate fără seamă sunt tractați preoții noștri. Astfel: Preoților din Ciclova, nu li-e ertat să se ivească nici pe fereastră, chiar dacă îndatoririle lor religioase i-ar chema. Și așa în toate comunele. Am văzut o îngropare făcută cu asistență de 20 de jandarmi. Amenințarea cu luarea congruei etc. sunt mijloacele cele mai blânde cu care încearcă să-i intimideze pe bravii noștri preoți... În mijloacele lor, fără scrupule, au mers mai departe: Au tiprit niște „apeluri” cu text murdar, iscălite cu numele frumoașilor noștri și sub pretext că fac anchetă în casele preoților noștri, ca să afle autorii și pe aceia, cari le împart, au pătruns împănății în sanctuarele familiilor spărgând tot. Preoților noștri nu le e permis să comunice cu nimeni...

Na mai puțin satisfacă nici celor mai elementare cerințe sociale...

Comunele toate sunt izolate perfect de restul lumii. Nu le mai impune nici imunitatea deputaților noștri. În schimb e o adevărată invaziune de comisii, oficanți, subcomisii. Slujbași pe cari ani de zile nu i-a văzut nici suflet de om, dintr'un exces de zel neexplicabil au descins „la fața locului”, ca să investigheze, că grajdurile sunt curățite sau ba, își fac învățătorii datoria sau ba etc.; într'o singură zi am numărat la vre-o 5 investigații de natura aceasta. Și când nici acestea nu ajută vin citațiile dela pretură, se întelege numai alegătorilor noștri. Tărani, a căror gospodărie a fost întotdeauna un model de curățenie, sunt citați pentru „contravenție împotriva igienii publice”, urmarea se cunoaște. Apoi citările pentru „primejduirea” siguranței și a „ordinii publice”, o categorie a „agitației”, care se va judeca iarăș la pretură... Pentru că: a-giți dacă ai îndrăzneala — acum de fapt trebuie să ai o doză bună de îndrăzneală — să-i răspunzi notarului sau jandarmului în acelaș ton, în care te întrebă; terorizezi, dacă întrebă fiind, cu cine votezi, răspunzi foarte smerit, că în exercitarea celui mai cardinal drept cetățenească nu te lași influențat... Văduva Maria Luca și altele încă au „agitat”, pentru că, în zi de sărbătoare, când a fost anunțată adunarea poporală a pus ponevile ei cele mai frumoase la fereastră... Neguțătorul Ioan Teican a periclitat

Preotul Atmagea e pedepsit cu 100, 200, 200 cor. gradat câte 100 cor după cum a avut îndrăzneala să-i răspundă pretorelui...

Intr-o singură zi au fost citați la pretura din Iam 50 de țărani din Ciuchici și amenințați cu câte 100 cor....

Altele: In Sasca mâni angajate au tăiat roțile automobilului d. Dr. A. Vaida așa că numai poate să-l folosească la nimic, dar chiar dacă ar fi în stare bună nu le-ar folosi, pentru că pretorele Ziegler a dat ucaz, că în ziua de 30 și 31 Martie nu permite „circularea automobilelor”.

Pe lângă toate fantoma pedepselor, a „gloablor”, — cum se zice pe aici — viitoare cu sute și mii de coroane pentru nimica toată, amenință ca sabia lui Damocle... O revoltă adâncă stăpânește toate inimile, nu știm ce va aduce clipa viitoare. In asemenea împrejurări puțin curaj ne mai aduc și Lugojenii, cari abia acum au aflat de bine să descălece în cerc.

Săptămâna patimior... patimile unui popor, căruia în avântul lui spre un ideal, i s'a pus în cale tot, ce o administrație ienicească a inventat ca teroare și corupție... Coresp.

Pervertire oficioasă. O eclatantă dovadă despre felul în care „Pester Lloyd” caută să-și informeze publicul cetitor este notița din numărul dela 29 Martie n. în care numitul ziar intervertește corespondența noastră din Sibiu, publicată în ziarul nostru dela 28 Martie n. sub titlul „Arhierii noștri în politică”. Iată cum resumă fals și tendențios cuprinsul acelei convorbiri a corespondentului nostru „Pester Lloyd” sub titlul „Tratativele cu Românii”.

„Correspondentul din Sibiu al „Românului” publică o convorbire ce dânsul a avut-o cu un membru al clerului înalt din care reiese, că tratativele cu conducătorii partidului naționalităților vor fi reluate în curind și la acestea, se vorbește, vor lua parte și prelații greco-catolici și greco-orientali. La o întrebare a corespondentului, respectivul prelat a răspuns:

— Absența episcopilor români dela ședința camerei magnaților cu prilejul desbaterei proiectului legii electorale se explică prin aceea, că clerul în această chestie nu împărtășește punctul de vedere al deputaților naționaliști români.”

Minteste perciunatul, căci asta-i este merseria.

Aronizarea circumscriptiilor electorale. In ministerul de interne se elaborează noul proiect al circumscriptiunilor electorale. Proiectul e necesitat de noua înfățișare, atât de mon-

struoasă, a reformei electorale, și va fi pus spre desbatere deja în primele ședințe ale camerii după vacanță. Se dau următoarele amănunte despre rezultatul de până acum ale elaborărilor din ministerul de interne:

In cincizeci și nouă (59) de cercuri electorale s'a permis *votare secretă* — un specimen curios al votului ungar.

Budapesta a ajuns să aibă 18 cercuri. Cele 24 de orașe libere regești până acum aveau 32 de cercuri electorale — acum au 44. *Trei cercuri* au Debreținul, Seghedinul, Szabadka și Pojonul; *două* Cinci-biserici, Rab, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Oradea-mare, Arad, Timișoara, Cluj și Murăș-Oșorhelu; *unul* Alba-regală, Comarom, Șopro, Șemlit, Baia, Neoplanta, Zombor, Cașovia, Sătmar, Vârșet și Fiume. Aceste cercuri au fost astfel arondate mai ales avându-se în vedere numărul locuitorilor. Unde numărul a trecut peste 5000 au fost formate două, unde a trecut peste 8000 trei cercuri. O excepțiune s'a făcut cu Murăș-Oșorhelu care și-a putut obține două cercuri în urma drepturilor câștigate, deși nu are 5000 de locuitori.

Numărul cercurilor orașenești independente a fost crescut — dela 39 la 62! Intra orașele cari formează singure câte un cerc sunt și Aiudul, Baia-mare, Careil-mari, Făgăraș, Ciceșreda, Hajduszoboszló, Hajdunánás, Ungvár, Szolnok, Vaț, Érsekújvár, Kaposvár, Szegszárd Karcag, Kaposvár, Szombathely, Veszprém, Mohács, Sátoralfajhely, Keszthely și Zólyom. Orașele cari dau cercurile independente au drept de *vot oral*.

Elaborările privitoare la cercurile provinciale încă nu sunt isprăvite. Ministerul de interne se va orienta la arondarea acestor cercuri după rapoartele comiților supremi. La desbaterea în cameră a proiectului de lege al circumscriptiunilor vor fi invitați să ia parte și reprezentanții singuraticelor comitate.

Ce s'a petrecut în palatul contelui Teleky? Întâlnirea Désy-Khuen ține încă într-o agitație nervoasă cercurile politice din Budapesta. In urma desvârlirilor făcute de „Budapester Abendblatt” ziarele budapestane și vieneze au lansat o mulțime de versiuni despre această întâlnire și apoi desmintirile și declarațiile lui Khuen și Désy au dat un caracter și mai misterios acestui eveniment

senzațional de după culisele politice maghiare. „Budapester Tagblatt” în numărul său din 30 Martie publică o scrisoare din o sursă bine informată și demnă de toată încrederea. In baza informațiilor pozitive pe cari le-a câștigat, autorul acestei scrisori, comunică numitul ziar, că întâlnirea Khuen-Désy e punctul de plecare pentru lovitura pe care președintele partidului muncii se pregătește a i-o da primului ministru Lukács. Conte Khuen nu poate uita, că pe timpul când era prim-ministru, Lukács a intrigat pe la spate împotriva lui și cu ajutorul partidului iusthist l'a scos din fotoliul de președinte pentru ca să se așeze el acolo. Procesul Lukács-Désy i-a venit chiar bine pentru a se putea revansa. Désy făcuse câteva declarații, că el nici cinstea privată a lui Lukács n'o ține de fără pată și auzind despre aceste Khuen, l'a rugat pe Désy să-i comunice dovezile referitor la aceasta. Désy după ce s'a consultat cu vre-o câțiva prieteni politici a primit invitarea lui Khuen și astfel a avut loc întâlnirea în seara zilei de 20 c. Cu acest prilej Désy i-a desfășurat lui Khuen întreg materialul de dovezi, în chestia incompatibilității deputatului Dr. Edmund Mayer, care în calitate de director al casei de păstrare din Alba-Iulia a mijlocit vinderea casei lui Lukács din Zlatna pentru erar. Désy i-a mai comunicat contelei Khuen și alte date, pe cari acesta le-a notat pe toate și după câteva zile a plecat la Viena unde a comunicat la locul competent întreg materialul de dovezi împotriva lui Lukács.

Din destăinuirile aceste ale bărbatului de încredere al ziarului „Budapester Tagblatt” pare că Lukács totuși nu stă în fotoliul de președinte al consiliului așa de sigur, cum îi place lui a declara în interviurile și declarațiile lui făcute pentru ziarele guvernamentale.

Fuzionarea partidelor opoziționiste. Un ziar budapestan anunță că senzația zilelor mai apropiate va fi fuzionarea partidelor opoziționiste în un nou partid, din care vor face parte partidele kossuthist, popular, 48-istii, și 67-istii afară de partid. Partidul iusthist va fi solidar și de aici înainte cu noul partid, dar nu va fuziona, ci își menține neștirbit și pe mai departe independența și principiile sale.

Se știe că pentru fuzionarea partidelor opoziționiste se lucrează deja de ani de zile, dar atitudinea intransigentă a lui Iusth și a partidului său a zădărnicit aceasta până acum. După cum se afirmă în cercurile opoziționiste fuzionarea partidelor opoziționiste, cu excepția partidului iusthist, va fi până în 20 April un fapt împlinit. Se crede că fuzionarea aceasta va avea o influință favorabilă asupra soluției crizei parlamentare.

Metafizică.

Sunt veacurile pline cu morminte,
Dar sufletele, reci și diafane
Tot mai plutesc în aer înainte
Păstrându-și scrumul veștedelor rane.

Și poate-aceste spirite sihastru
Roiesc în jurul nostru pe 'nserate,
Și la căldura patimilor noastre
Iși încălzesc aripile 'nghetate.

Nevinovați martiri ai nemuririi
Invăluți în mantia tristeții,
Geloși când văd icoana fericirii,
De mii de ani se zbat deasupra vieții.

Și obosiți de sborul lor eteric,
Și așteptând odihna ce nu vine,
Pândesc, ca niște corbi în întuneric,
Prefacerea planetei în ruine.

Iar câte-odată, seara, când ne fură
O turburare tragică și mută,
E poate enigmatică lor gură
Ce, cu un spasm de ură, ne sărută.

„Flacăra”.

D. Iacobescu.

Cronică din Paris.

Criza politică. — Infrângerea spiritului semit.
— O răsunare eroică. Raymond Poincaré și scriitorii. — Fragment dintr-o predică de Paști.

Paris, 28 Martie.

Sărbătorile de Paști au trecut într-o monotonie greoaie. Aproape că nu le-am simțit. O deziluzie ușoară îi roade acum pe parizieni. Le pare rău că primăvara întârzie, sau mai bine zis, că Paștele a căzut prea din vreme în ast an. In sufletul tuturor, aceste sărbători sunt strâns legate cu reînvierea firii. Și nici în momentul când scriu aceste rânduri iarna n'a dezarmat. In atmosferă e o luptă neîncetată între tână primăvară, ce vrea să-și întindă aurul și azurul peste natură și între o iarnă neputincioasă dar rea, care se încăpăținează a statornici.

In politică se observă aceleași străduințe. Suntem pe pragul unor vremuri noi. Suntem chiar în miezul unei crize. Mentalitatea cea nouă, naționalistă și regeneratoare, instaurată de d. Poincaré se uita cu rămășițele mentalității cosmopolite, înfățișată de socialiști. Intra parlament și opinia publică există o divergență de păreri. Cabinetul Barthou și-a început existența într-o atmosferă tulbură și penibilă.

El este cu toate acestea mai mult decât un guvern hărțuit de opoziție în niște momente

grave pentru Franța; el este începutul unei stări noi. Dacă am trece peste detaliile politice ale constituirii și scopului său, dacă ne-am încerca să-l cuprindem în ansamblul lui, am vedea că el înfățișează cel dintâi pas hotărât al republicii pe calea regenerării naționale, ale cărei simptome se vădesc de multă vreme și pe cari le-am semnalat pe măsură cetitorilor ardeleni. Vehementa interpelare a radical-socialistului Franklin-Bouillon înfățișează în fond cea din urmă exasperare a partidului politic a cărei supremație a fost incontestabilă în Franța dela afacerea Dreyfus, și care e amenințat azi a se împrăstia. Pe de altă parte, constituirea cabinetului Barthou, înfățișează și el starea de spirit nouă care tinde a lui locul influenței de până azi. Prezența în minister a lui Joseph Thierry, un anti-dreyfusist pătimas, ar fi părut cu neputință acum câțiva ani.

Ca în toate epocile de criză, nu putem ascunde că Franța străbate azi o epocă de o incontestabilă gravitate. Stabilirea, sau mai bine zis restabilirea serviciului militar de trei ani, nu se prezintă ca un fapt ușor de îndeplinit cu tot admirabilul patriotism care-i animă pe Francezi. Că proiectul acesta de lege se va vota în sfârșit, pare aproape sigur. Ar fi dezastruos pentru Franța dacă s'ar întâmpla altfel. Să nu uităm însă că el are simbolul noului spirit care însuflețește acest neam. El va avea deci de învins mai întâi o stare de lucruri vechi ale cărei rădăcini au fost așa de puternic implantate în

Iuliu Kovács renunță la mandatul său. Se știe că deputatul kossuthist Iuliu Kovács, în urma evenimentelor din 4 Iunie, anul trecut, petrecute în parlamentul ungar, a încercat un atentat în sala de ședințe a camerei împotriva lui Tisza. Se știe și aceea, că curtea cu jurați l'a achitat de această crimă. După cum se anunță din Budapesta, Iuliu Kovács a adus la cunoștință lui Francisc Kossuth, că deși curtea cu jurați l'a achitat el își trage consecințele din fapta sa și renunță la mandatul său de deputat. El a reprezentat în parlament circumscricția electorală Gyoma.

Tratative pentru restabilirea păcii parlamentare. Din Budapesta se anunță, că contele Khuen Hédeváry cu ajutorul deputaților A. Plosz, conții Iosif Teleki și Emil Dessewffy sondează partidele opoziționiste în interesul restabilirii păcii parlamentare. Se vestește că contele Khuen ar pune în vedere în acest scop opoziției revizuirea reformei regulamentului intern al camerei și a legii electorale și afară de aceasta s'ar da și un fel de reparație pentru ilegalitățile comise în parlament între cari probabil înlăturarea lui Lukács și Tisza, cari sunt condițiile principale de împăcare ale partidelor opoziționiste.

Congregația comitatului Arad

— Raport special. —

Arad, 31 Martie.

Azi s'a ținut adunarea de primăvară a comitatului Arad. În locul prefectului, care e dus din Arad, adunarea a fost prezidată de subprefectul **Dr. Dálnoki Nagy Lajos**. La ordinea zilei nu au fost puse obiectele de importanță mai mare pentru obștea românească și astfel dintre membri români nu s'au prezentat decât vre-o 30 de inși.

Înainte de intrarea în ordinea de zi subprefectul a parentat în calde cuvinte de **Dr. Szathmáry Gyula**, fostul subprefect al comitatului, care a decedat în zilele acestea.

Primul obiect la ordinea zilei a fost raportul subprefectului **Dr. Dálnoky Nagy Lajos**. Asupra acestui raport a luat cuvântul mai întâi avocatul **Dr. Lázár Zoárd**, care din mai multe puncte de vedere a excepționat raportul și în deosebi a întrebat conducerea comitatului, care este cau-

za, că aproape jumătate din cei obligați la școală nu au parte de nici o instrucție, necercetând absolut nici o școală?

Protestul Românilor.

După aceea a luat cuvântul în numele Românilor d. **Vasile Goldiș**. D-sa a arătat înainte de toate, că raportul de acum al dlui subprefect nu este altceva, decât un fel de retipărire de șablon a rapoartelor din trecut și astfel, după ce Români și-au spus în nenumărate rânduri cuvântul lor asupra conducerii acestui comitat, de astădată ar putea fără nici un cuvânt să treacă la ordinea zilei peste raportul sarbăd al subprefectului. Dacă însă și de astădată Români țin să-și spună cuvântul lor în afacerile comitatului, asta pentru că nu numai în ziarele mari din Budapesta, ci și în cele din provincie, s'a susținut în timpul din urmă că *situația Românilor față de guvern și astfel și față de conducerea acestui comitat s'ar fi schimbat și că Români, cel puțin în ascuns, ar fi devenit mai mulțumiți și mai îngăduitori față de politica de guvernament a țării și a comitatelor*. D. Goldiș a arătat, că *svonurile acestea nu sunt întemeiate pe adevăr, ci adevărul este, că Români nu au nici un motiv să-și părăsească atitudinea lor de până aci față de guvern și în special față de conducerea acestui comitat*, deoarece atât din partea guvernului, cât și din partea comitatului Români n'au simțit nici o schimbare în favorul lor, ci poate mai mult o agravare a stării plină de nedreptăți și fărădelegi, cu cari ei sunt tratați în statul acesta. D. Goldiș, ține deci să declare, că Români și azi sunt mahnit și nemulțumiți și nu au absolut nici o încredere în guvernul țării și cei din comitatul Aradului nu pot avea nici o încredere în conducătorii acestui comitat. Chiar în timpul din urmă — continuă d. Goldiș — cei ce conduc destinele acestui comitat românesc au dat din nou clasice dovezi de lipsa lor de dreptate față de Români. Care Român cu mintea și inima la loc ar putea să aibă încredere în domni din fruntea acestui comitat, când numai mai deunăzi pretorele Schauer din Boroșineu, călcând fățis în picioare legea de naționalități a respins într'o chestie bisericească declarațiile unor Români din comuna Moroda, pentru motivul că acei au fost scrise în limba românească, câtă vreme paragraful 27 al legii de naționalități admite ca fiecare cetățean să poată da organelor administrative ori ce act în scris în limba sa maternă. (D. Goldiș citează paragraful legii).

D. Goldiș amintește apoi procedura nefericitului pretore **Niculae Mladin** din Aletea, care de frica șovinistilor din fruntea comitatului, la alegerea de notar în **Otlaca**, una din cele mai fruntașe comune românești, a trebuit să brus-

cheze în modul cel mai revoltător dorința Românilor de acolo, ca să-și poată alege notar după pofta inimei lor.

Terminând d. Goldiș declară, că Români din acest comitat se simțesc nedreptățiți chiar în cele mai elementare drepturi cetățenești și astfel reprezentanții lor în comisiunea municipală exprimă neîncredere conducerii comitatului și nu iau la cunoștință raportul subprefectului.

Ne-a surprins că de astădată d. Goldiș a fost ascultat cu cea mai mare atențiune și nu i s'a făcut absolut nici o întrerupere.

Ticăloșia dela Otlaca.

La ordinea zilei a fost pus și protestul Românilor dela Otlaca în contra alegerii de notar, la care volnicul fibirău N. Mladin s'a purtat atât de neomeneste și a impus comunei românești de notar pe șvabul renegat Jung Péter.

Bine înțeles, conducerea comitatului a cerut să se treacă la ordinea zilei peste protestul Românilor și să aprobe alegerea.

A luat cuvântul d. adv. **Dr. Cornel Iancu** și într'o pledoairie frumoasă a arătat imensa nedreptate ce li-a făcut-o Românilor din Otlaca fibirăul **Nicolae Mladin**. D. Iancu a dovedit mai presus de ori ce îndoială, că fibirăul a săvârșit călcarea de lege punând în candidație pe lângă omul său încă doi petenți cari neștiind românește, nici n'au avut calificarea recerută ca să poată fi notari în **Otlaca**, comună aproape curat românească. A făcut vădită impresie chiar și asupra străinilor, când d. **Dr. Iancu** a desvălit faptul, că văzând ilegalitatea, ce o face fibirăul, toți membrii reprezentanței comunale au părăsit localul de alegere și fibirăul-pasa a eșecuit alegerea cu notarul pensionat Buturca, cu medicul comunal și cu un al treilea individ, toți trei oameni, a căror soarte atârna dela voiața fibirăului. Protocolul alegerii nici este scris de bărbați de încredere. Așa se întâmplă alegerile de notari în fericita Ungarie, a *doua Turcie a Europei*.

Expunerea convingătoare a dlui **Dr. Iancu** a rămas, se înțelege, fără rezultat. Referentul afacerii a spus, că fibirăul a voit să le facă pe plac Otlăcanilor și a oferit notarului dlui Machi-Ardelean, notar în Vârșand, dar acesta n'a primit. Astfel, fiindcă Ardelean n'a primit, a trebuit să vină **Jung Péter**.

Afacerea s'a pus la vot și mulțimea de notari, cari toți sunt reprezentanții comitatensii alesi, au aprobat alegerea dela Otlaca. Chiar și pe străini i-a scârbit faptul că fibirăul Mladin a votat și el pentru aprobarea ilegalității sale.

Celelalte obiecte din ordinea zilei, vre-o 400

poprul francez încât smulgerea lor nu se va opera fără oare-acare străduință și dureri.

— Da, penibila și incurcata afacere Dreyfus își are abia astăzi epilogul. În învălmășeala la care a dat ea loc în Franța, se putea discerne înainte de orice asaltul cosmopolitismului în contra ideii de patrie și de națiune. Câtiva utopiști sinceritari orbii, au crezut sosită vremea fericirii universale. Adeptii nu le-au lipsit. I-au urmat toți psihologii mediocrii a căror reprezentanți de geniu au fost Zola în literatură și în politică, Jean Jaurés. Dar cosmopolitismul n'ar fi atins nici odată primejdiaosa amploare la care a ajuns, dacă n'ar fi avut sprijinul spiritului semit.

Afacerea Dreyfus a fost o comoară nepretuită pentru ovrei. Subtili, insinuanti, având vesnic în fața ochilor propriul lor interes, ei au exploatat cu îndrăzneală și nerușinarea care-i deosebesc, naivele convingeri ale socialiștilor, de cari în fond ei își băteau joc. Încet-încet, cu sprijin bănesc, prin intrigi de presă, prin lovituri de burșă și cu ajutorul politicienilor neconștiincioși cari nu lipsesc nici unui neam, ovreii au întins în Franța o stăpânire inexorabilă dar ocultă. Influența lor în această țară a fost formidabilă. Nici astăzi ea nu s'a micșorat. În asalturile exasperate pe cari blocul radical le dă ministerelor Briand și Barthou să nu se vadă altceva decât efortul pe care îl fac ovreii spre a-și recuceri puterea care e pe cale să le scape din mâni. Îmi închipuiesc însă că, din fericire,

ei nu vor reuși. Ei au uzat și abuzat de influența pe care o stare de lucruri păcătoasă le-a permis s'o câștige în mijlocul nobilului popor francez. Toate își au un sfârșit. Cu atât mai mult lăcomia unei rase pe care nici o considerațiune, ori cât de sfântă ar fi ea, nu o oprește o clipă de a se exercita, în dauna generoaselor institute omenești.

Răsbunarea la care a recurs dna Llopet, din orașul Auch, pentru a pedepsi pe amanta soțului ei, dsoara Marthe Braget, e singulară, atroce dacă voii, dar nu o găsea de fel meschină. Răsbunările sunt mai ales odioase prin faptul că sunt în cele mai multe cazuri comise cu lașitate, adică răsbunătorul își lovește victima în astfel de împrejurări ca actul său să nu prezinte pentru el nici o primejdie. Caracteristica răsbunării e de cele mai adeseori lașitatea, dar dna Llopet n'a procedat astfel.

Intr'o bună zi, numita dnă a luat o cutie pe care a umplut-o cu curmale de toată frumusețea — dar cu curmale otrăvite. Cutia a împachetat-o frumos, apoi a scris pe ea o adresă și a dus-o, sau mai bine zis a trimis-o la poștă. Vă închipuiți de sigur că adresa de pe pachet era aceea a rivalei dnei Llopet? Vă înșelați. Vindicativa femeie și-a expediat ei însăși curmalele otrăvite și le-a mâncat fără șovăire. Apoi a căzut în convulsii.

Starea ei a fost foarte gravă. Numai prin minune a scăpat de moarte. De almintrelea, nici

nu se aștepta să fie mântuită. Când a mâncat fructele intoxicate dna Llopet a știut că se omoară. A voit însă ca, pe patul de moarte, s'o acuze pe Marthe Barghet ca de aceea care i-a trimis curmalele. Și așa a făcut. Amanta soțului a fost închisă, conform previziunilor sinucigașei al cărei scop era ca, cu prețul propriei ei vieți, să se răsbune pe rivala ei, adică s'o facă a fi osândită la muncă silnică pe viață ca convinsă de omucidere cu premeditare. Și pentru aceasta, dna Llopet luase toate măsurile necesare.

Dar adevărul a fost descoperit și intoxicata femeie s'a făcut bine. Rezultatul actului ei a fost că soțul ei a cerut divorțul care i s'a acordat. De acum victima, adică dsoara Braget, se va căsători cu d. Llopet. Cât despre dna Llopet, eroica ei răsbunare n'a avut alt efect decât să întărească influința rivalei în sufletul soțului ei, și să fi suferit înzadar dureri atroce. Ori cum ar fi însă, iată o femeie de energie și de o tenacitate rară.

Raymond Poincaré, de când e președintele republicii, înmulțește neîncetat prilejurile cari să-i permită a arăta dragostea și simpatia pe care o poartă autorilor și publiciștilor francezi. Până acum el a asistat la banchetul societății oamenilor de litere, la banchetul autorilor dramatici și la acela al presei. Toastul președintelui la fiecare din aceste banchete a fost de o cordialitate deosebită.

El scoate neîncetat în relief rolul enorm pe

la număr, s'au măcinat repede și domni notari, cari reprezintă cu atâta demnitate *poporul român* din comitatul Aradului, pe la orele 1 $\frac{1}{2}$ au fost lăsați să alege — la bere.

Sinuciderea prințului Wincent von Windisch Graetz.

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 15 Martie.

Toată Roma a fost viu impresionată de știrea sinuciderei tânărului prinț Wincent von Windisch Graetz, întâmplată eri noapte, la câțiva kilometri de oraș, în Campagna Romana.

Motivul care a împins pe prinț la această supremă hotărâre, condițiile în cari și-a curmat firul vieții, și situația sa morală și materială, au făcut ca trista veste să fie cunoscută de toți.

Un prinț de sânge, a cărei origină familiară datează din anul 1272; înrudit cu una din familiile împărătești din Europa, Wincent von Windisch Graetz fusese numit de un an secretar de Legatie, la ambasada Austriacă pe lângă Quirinal, și în acest interval de timp, fusese foarte iubit de toți câți l'au cunoscut, în cercurile diplomatice, aristocratice și artistice din Roma.

S'a omorât eri noapte: s'a împușcat în tâmpla dreaptă, într-o localitate părăsită, nu departe de Roma, lângă mormintele vechi rămase din vremea romanilor, Tombe latine. Seara, pe la 6, a luat un automobil, s'a dus acolo pe când soarele scăpăta la orizont iar lumpele cer al Romei se colora cu toate nuanțele superbului crepuscul, și pe când șoferul automobilului îl aștepta și-a tras un foc de revolver, care l'a ucis imediat. Șoferul, văzând că întârzie, iar umbrele nopții tot mai mult se lăsau peste Campagna Romana, confundând contururile pinilor, ale laurilor și ale șoselei care se făcea tot mai întunecată, — s'a dus să-l caute și lângă mormintele romane i-a găsit cadavrul pe pământ, cu revolverul în dreapta, iar în stânga cu trei scrisori, adresate ambasadorului austriac și familiei prințului.

Autoritățile au fost anunțate îndată, și s'a făcut tot ceea ce se face în asemenea cazuri; iar în momentul când scriu, corpul său, îmbălsămat, așteaptă să fie transportat, din camera mortuară a unui spital din Roma, la locuința de veci.

Bietul prinț, bietul tânăr, mort în vârstă de aproape treizeci de ani! Cine l'a văzut acum o lună — și l'au văzut — în plină exuberanță de fericire și tinerețe, nu a bănuțat că într'un interval așa de scurt, un foc de revolver o să curme o lume întreagă de speranțe, de visuri. Acum o lună, prințul, a fost văzut dese ori în localitatea numită Tombe latine, în tovărășia unei femei, înaltă, blondă, elegantă. Veneau în automobil, lăsau mașina să-i aștepte pe șosea, și ei doi, tinându-se de

mână ca doi adolescenți, se plimbau printre ruinele mormintelor antice, privindu-se în ochi, vorbindu-și în șoapte, ne ținând sama nici de splendoarea peisajului, nici de frumusețea uimitoare a amurgului, nici de tăcerea tristă a locului, în care mormintele părăsite ale unei epoci de mult stinsă, au evocații de tristețe... Sedeau une ori sub un copac, și pe când din amurgul roz al cerului de primăvară picura încet, tot mai încet ultimele licăriri de lumini, ei doi își topeau sufletele într-o armonie comună de sentimente, căutând înmul triumfal al vieții, lângă mormintele părăsite, din cari parfumul trist al morții, se împrăștia peste ei, peste tăcuta și imensa Campagna pustie...

Acum în urmă, prințul venea singur. Automobilul îl aștepta ca și atunci pe șosea, dar femeia nu-l mai întovărășia: cerințele poziției sale sociale îi impuseseră despărțirea. Și prințul rătăcea prin locurile prin care de atâtea ori trecuse, cu capul în jos, pierdut în gânduri; une ori, ședea sub același copac, și batista dusă la ochi, sorbea lacrimile cari țâșneau din durerosul isvor. Da, l'au văzut, l'au văzut plângând, în părăsita Campagna romana, printre mormintele cari exaltau parfumul morții unei epoci trecute, dar care acum din ce în ce îi cânta tristul cântec al disperării.

Și eri seara, în același loc, sub același copac sub care a visat, și a trăit iubind, un foc de revolver a rupt firul unei existenți care nu mai putea suporta durerea singurătății.

Ah! moartea, moartea care te pândeste, care ți se apropie, care te chiamă, când în floarea vârstei, având la dispoziție toate mijloacele cari pot face viața plăcută: moartea spre care întinzi mâna, după ce ai cântărit totul, după ce ai judecat totul, după ce ai scris pe ultima filă a cărții vieții nu se mai poate; moartea aceasta nu mai este o lașitate, nici chiar o slăbiciune: este înălțătoare! Nici glorie, nici onoruri, nici plăceri, nici averi; renunțare completată a tuturor înșelăciunilor din viață, renunțarea vieții însăși, căci viața lui era femeia aceea.

Bietul prinț!

I. T. Allan.

Ziare și reviste.

„Romanismul”.

— Ce este, ce poate să fie. —

A ajuns și la noi „Romanismul”, revistă pentru politica națională, redactată de dnii Virgil Arion, Vasile Pârvan și Gh. Bogdan-Duică. Bucuria noastră, la apariția acestei reviste, s'a manifestat din primul moment și printr'un număr de abonamente, făcute grabnic de studenții români din Paris.

Dar bucuria cea mare, ne-o aduc programul și spiritul acestei publicații. Ele n'au fost formulate; reies din articolele primului număr, din notele și informațiile bogate ce le însoțesc.

„Când întâlnim vre-o imensă suferință omenescă, exclamăm: „Ah! dar suferă ca Kristus!” De ce? Fiindcă durerile Mântuitorului simbolizează, sintetizează supremul grad al sfârșirii pe care îl poate îndura plâpândul corp omenesc. Tot așa sacrificiul lui, divinul, reprezentă altruismul suprem, bunătatea, mila, blândetea supremă.

Dar cu toate acestea, își spun poate câțiva, istoria și viața de toate zilele ne arată și alte pilde de daruri fizice și morale, precum și alte pilde de devotament. Pe pământul acesta ud de lacrimi și greu de păcate, au trăit oameni cari au îndurat suplicii îngrozitoare, a căror carne a fost ruptă de clestele călăului, în ale căror unghii, în a căror gură s'a vărsat plumbul topit, oameni cari au găfăit și ei de sete sub arsura rânurilor lor. Și ei n'au fost altceva decât niște muritori de rând; ca și noi. Și încă, pe pământul acesta greu de păcate și ud de lacrimi, au mai existat ființe, ființe omenesti cari s'au devotat și au suferit și ei pentru o cauză nobilă, cari s'au sacrificat cu o incomparabilă resemnare pentru aproapele lor. Nu au suferit ei în trupul lor tot așa de mult ca și domnul nostru Isus Christos? Sufletul lor n'a fost el tot așa de mare ca al lui?...

„Nu! vă voi răspunde. Și iată de ce:

„Pentru ce, când întâlnim în calea noastră o durere părintească grozavă, durere pricinuită de ingratitudea filială, de ce ne vine în acele momente, două nume în minte: Regele Lear sau

Afară de interpelarea dlui Virgil Arion, publicată în capul revistei și tratând o problemă actuală care prin însăși caracterul ei e uneori arzătoare și lăcăr, toate articolele acestui prim număr din „Romanismul”, reprezintă un spirit cercetător și o minte prin excelență realistă, care și propune să lămurească la lumina strictă a faptelor, a datelor, problema Românilor de ori și unde, și să puie în chipul acesta pionul unei serioase pregătiri politice, naționale.

Cetească cineva paginile 19—23, ale revistei, cuprinzând o sumedenie de date asupra problemelor Românilor din Ardeal, complimentare judiciosului articol asupra „Legii electorale în Ungaria”, care le precede.

Asupra chestiunii sârbești, de care se leagă problema Românilor din sudul Dunării, același spirit franc, leal, deschis, judicios, pune chestiunea fără romantism și fără vorbe nedocumentate.

Și în dările de seamă asupra literaturii politice, dela finele revistei, cetitorul își întărește convingerea în calea cu totul nouă pe care conducătorii acestei publicații vor s'o dea pregătirii politice.

Prin urmare: *In locul sentimentalismului, vorbelor de ziar și de discursuri, o documentare și o cunoaștere amănunțită a faptelor ce se abordează și cari duc la o bună pregătire politică.*

Vorba redacției: „Fără fapte bune, nici o ispravă mare”.

Dacă rămânem la această considerațiune generală, trebuie să declarăm că e o fericire pentru noi, Românil. E o condamnare tacită a superficialității, a entuziasmului scurt de ocazie, și a lipsei de fond.

Și aceasta nu-i numai păcatul pregătirii noastre politice actuale. Nu e păcatul întregii pregătiri a tinerimei noastre. Și în direcțiunea realității, a acestei publicații solide, eu văd o concepțiune superioară, a unui om care s'a manifestat și în alte domenii, cu aceeași țință de a desrădăcina lenevia nepregătirii, superficialității și declamatorismului.

Cel care subscrie aceste rânduri, a avut fericirea să fie profesor la liceul din București, unde era director D. G. Bogdan-Duică, unul din redactorii revistei „Romanismului”. D. Bogdan, ale cărui studii de istorie literară, de critică literară, de pedagog, și ale cărui constante manifestări naționale, îi dau strălucita apreciere a tuturor Românilor, n'are să fie măgulit da aceste neînsemnate șire. Dar e ceva pe deasupra, e *concepțiunea* pe care am avut prilejul s'o văd doi ani aplicată în liceul Mihai-Viteazul și care a provocat entuziasmul profesorilor tineri — probabil și mai bătrâni — și dragostea, interesul copiilor pentru literatura națională, pentru scrierile istorice, pentru scrierile științifice, pentru publicațiile celebre europene, pentru dexterități, și repulsiunea pentru nelucrare, neacțiune.

Goriot? De ce, când întâlnim un avar ne gândim noi la Harpagon?... la Othelo, când vedem un gelos?... Am putea crede și în acest caz că lumea printre generațiile de oameni cari s'au perindat pe ea a purtat poate în sinul ei, dureri părintești tot așa de vaste ca ale lui Lear sau Goriot, avariții tot așa de aprige ca ale lui Harpagon, gelozii tot așa de teribile ca ale lui Othelo? Aceasta, frații mei creștini, fiindcă geniile unor Shakespeare, Molière sau Balzac au alcătuit supremul simbol al pasiunilor omenesti — fiindcă mintea lor a sintetizat în mod infailibil sgârzenia și gelozia, fiindcă nici un element important, din câte constituie durerea, iubirea sau ura nu le-a scăpat lor...

„Ei bine, rolul pe care îl are geniul unui Shakespeare când e vorba de gelozie, același rol l'a avut și sufletul divin al Tatălui în calvarul divinului său Fiu. De aceia nici o suferință nu poate fi comparabilă suferințelor îndurate pe cruce de Isus Christos, de aceia nici un sacrificiu nu poate să egaleze sacrificiul său suprem. De aceea sufletul nostru e tulburat, mânilor noastre ard, ochii noștri se umplu de lacrimi, când cetim sau auzim dureroasele etape prin cari a trecut Mântuitorul nostru pentru păcatele omenesti. El sintetizează suprema suferință, suprema blândete, și sacrificiul suprem!”

C. R. B.

care îl au în țările civilizate cugetătorii și artiștii, precum și noblețea de caracter și cinstea de care trebuie să dea dovadă în frumoasa lor misiune de luminători. Raymond Poincaré se arată mândru de a fi numit confratele lor și, a asigurat el, dintre toate titlurile pe cari le posedă, acesta îi este cel mai scump. A fi publicist este cea mai frumoasă calitate la care poate aspira un om civilizată.

În vremea asta, dna Poincaré vizitează fără încetare spitalele și instituțiile de binefacere ale Parisului. Bună și grațioasă, cu un zimbet dulce pe buze, ea se oprește lung la căpătâiul bolnavilor, se interesează de soarta lor, îi incurajează, îi încarcă de daruri bănești. Silueta ei a devenit de câteva zile scumpă parizienilor.

— Dați-mi voie să vă comunic pasajul de mai jos, pe care l'am reținut din predica de Paști făcută de abatele Renin, în biserica Saint-Ferdinand. Eu unul am fost adânc mișcat de adevărul și frumusețele pe cari le conține:

„...Da, fraților, Domnul nostru Isus Christos este cel mai divin, cel mai dureros exemplu al suferințelor omenesti. Ca om, și-a purtat el crucea pe muntele Golgotha, ca om, enorma bucată de lemn a strivit umerii lui plâpânzi, ca om a fost el răstignit, ciuruit de cuie; sângele care a curs din rănilor l'a fost cu adevărat omenesc, cel mai pur, cel mai sfânt, cel mai dureros sânge care a curs vre-odată pentru a răscumpăra greșelile și suferințele tuturor acelor cari au fost, cari sunt, cari vor fi!

trebuie deci

În concepțiunea aceasta a dlui Bogdan-Duică, copilul începea să lucreze la pregătirea lui pentru viață din clasa I. De aici ideea minunată, înfăptuită de dsa întâi și întâi, a bibliotecilor pedagogice, pe clase. Și profesorul, de istorie, de limba română, de geografie... erau alături să-și unească cursul cu biblioteca și cu lectura școlarului și să transforme această lectură în realitate, să o valorifice în întregime pentru sufletul copilului. Acestea s'au făcut, se fac de sigur, la liceul „Mihai-Viteazul”.

Cu astfel de pregătire, dl Bogdan și-a dat bine seama că nu riscă, când, la o serbare școlară, amintind pe Mihai-Voievod, recomandă școlărilor să fie, dacă nu generali, buni soldați și mari patrioți... Și eu știu că vorbele acestea au zguduit sufletele școlărilor, fiindcă ei erau pregătiți, cu aproape tot ce s'a scris în istoria și literatura română despre bravura lui Mihai, despre sufletul unui bun ostaș și mare patriot... Și am siguranță că o generațiune de școlari crescută sub direcțiunea acestei concepții opt ani de zile, va prezenta garanția unor suflete solide, pe cari să te poți bizui în urmărirea marilor probleme naționale, când vor fi studenți sau cetățeni.

Iată de ce, alături de personalitățile dlui Virgil Arion și Vasile Pârvan, prezența între redactorii revistei „Românismul” a dlui G. Bogdan-Duică, explică și realizarea, în chipul cum se prezintă, a publicațiunii, în numărul prim.

Bucuria aparițiunii „Românismului” trebuie să fie generală. O judec după felul cum a fost primită de Românii dela Paris. E dureros că nu găsim până acum o publicațiune care să dea independent, o linie de conduită tinerimei în politica noastră națională. Uitați-vă la ziarle și la revistele noastre. Chiar când publici câte ceva, cu cea mai mare bunăcredință, și independent de ori ce partid politic, felul cum se fac interpretările la noi, te seduc la carpsism, tachism ori la liberalism... *Convorbiri literare, Viața Românească, Noua revistă română, Săptămâna politică și culturală*, etc., etc. pot fi interpretate — și fiecare face după cum îl taie capul — după diverse culori politice. Așa e spiritul public și acesta trebuie modificat. Revista „Românismul”, prin obiectivitatea științifică a studiilor pe care le face, poate duce la orientarea și cetitorilor și colaboratorilor spre buna politică națională.

E și timpul. Indrumările nouă în politică privesc mai ales tineretul. Acesta chiar are nevoie de ele. Când se fac cu documentare și obiectivitate, prezintă mai multă garanție că o să niște mai multe inimi deodată, și merg mai sigur la o solidaritate națională.

Indrumările nouă mai folosesc și generațiilor nu prea bătrâne, cari pot să mai renunțe la apucăturile învechite și să ia încă parte la înfăptuirea gândului bun.

Indrumările nouă ușurează și conștiințele celor bătrâni și le vor aduce, ca ispășire, regretul direcțiilor lor false.

Iată de ce bucuria aparițiunii „Românismului” va răsună ori unde o va ceti un Român bun și cu sufletul neprilănit...

Vasile V. Hanes.

Momente critice, momente istorice.

Acțiunea triplei înțelegeri. — Prestigiul triplei alianțe. — Ce trebuie să facă România? — Diferendul româno-bulgar. — Chestia Scutarilor. — Ofensiva bulgară la Ceatalgea.

Arad, 31 Martie.

Situația s'a agravat, iar știrile ce sosesc din toate părțile arată că puterile din tripla înțelegere fac tot ce le stă în putință pentru a înlesni aliaților să tragă toate foloasele posibile și să împingă înfrângerea Scutarilor până la ultimele consecințe. De fapt nu este Europa care conduce lucrurile ci pur și simplu puterile din tripla înțelegere. Cu toată opunerea Europei Bulgariei au reînceput războiul, cu toată opunerea Europei au cucerit Adrianopolul și acum merg cu extremă violență la cucerirea întăriturilor ce apără Constantinopolul.

Pe de altă parte Muntenegrenii și Sârbii bat din nou cetatea Scutari și regele Nichita declară, că Muntenegru trebuie să cucerască această cetate. Este cel mai trufăș răspuns ce se putea da Austro-Ungariei.

Aceeaș atitudine o au și Grecii cari deși mai puțin sprijiniți știu să profite de imposibilitatea în care se găsește pentru moment Bulgariei de a se dispensa de concursul lor.

Și dovada cea mai bună că puterile din tripla înțelegere conduc acțiunea statelor aliate o avem în faptul că se întârzie regulat îndeplinirea demersurilor hotărâte de Europa din cauza că rând pe rând când unul când altul dintre reprezentanții puterilor din tripla înțelegere, dela Constantinopol, dela Sofia, dela Belgrad, ori dela Atena, întârzie — pentru un motiv oarecare — să primească instrucțiunile indispensabile dela guvernul său. Astfel se da regulat aliaților timpul ca să îndeplinească un nou fapt, care modifică situația și asupra căruia trebuie să se pronunțe Europa, înainte ca să spună cuvântul hotărâtor guvernelor beligeranților. Așa au ajuns la cucerirea Adrianopolului, la cucerirea Salonicului și a Ianinei, și tot așa vom ajunge la cucerirea Scutarilor și la intrarea aliaților triumfători în Constantinopol.

Fără războiul partida este pierdută pentru tripla alianță și în special pentru Austro-Ungaria. Și ar fi aceasta cea mai mare înfrângere ce s'a înregistrat vre-odată în istoria Europei. Puteri înarmate până în dinți și cari până ieri dictau lumii, stând cu mâinile încrucișate și permițând ca niște state abia ieșite la viață independentă să croiască o nouă hartă a Europei și să rezolve cea mai însemnată chestie europeană, ar fi de sigur un fapt de o importanță istorică fără seamă. De aceea credem, că în cele din urmă vor trebui puterile triplei alianțe să se arunce în războiul.

În chestia Albaniei este angajată demnitătea Austro-Ungariei și a Italiei. Cum ar putea aceste două mari puteri să admită stăpânirea Scutarilor de Muntenegru și totuși să-și păstreze situația de mari puteri? Dar care ar mai fi autoritatea Austro-Ungariei asupra popoarelor slave pe cari le stăpânește și cum și-ar mai putea menține Italia stăpânirea în Africa?

Suntem cu adevărat în cel mai important moment istoric pe care l'a văzut Europa și — foarte bine spune un confrate bucureștean *România trebuie să examineze cu cea mai mare pricepere situațiunea ca în prăbușirile ce vor schimba harta Europei să nu fie atrasă și România. Este momentul când trebuie să se facă apel la mințile cele mai agere, la caracterele cele mai hotărâte, la experiența cea mai încercată... Când este vorba de viitorul neamului românesc luptele meschine trebuie să înceteze... Poporul român nu poate să rămână cel din urmă dintre popoare.*

Diferendul româno-bulgar.

Când va începe desbaterea diferendului.

Berlin, 31 Martie. — Conferința pentru rezolvirea conflictului româno-bulgar va începe azi, Luni, după amiazi. Președintele va fi Sassonow iar asupra desbaterilor se va păstra cel mai mare secret. Ministrul român Ghica și Dr. Daneff vor fi simpli consilieri ai celor doi plenipotențari bulgar și român la Petersburg.

Petersburg, 31 Martie. — Prima ședință a conferinței ambasadorilor în chestia conflictului româno-bulgar, va avea loc azi, Luni, la orele 5 după amiazi.

În schimbul Silistrei.

Viena, 31 Martie. — Referitor la știrea ziarului „Reichspost” că Rusia vrea să dea României în locul Silistrei o parte din Basarabia, un personaj politic rus a declarat unul ziarist că știrea e din nenorocire neadevărată. Bismarck singur a fost în stare să bată pe Austro-Ungaria și să nu ia nimic, Rusia ar avea nevoie de un bărbat de stat mai mare ca Bismarck pentru ca să se decidă să dea o provincie pentru motive ideale. Știrea ziarului „Reichspost” nu trebuie considerată numai decât ca având trebuința să crească curentul antirusesc în Austro-Ungaria, ci poate fi sinceră. În teorie multă lume în Rusia regretă luarea Basarabiei și crede că ar fi bine să se retrocedeze măcar parțial.

Se poate ca corespondentul lui „Reichspost” să fi auzit astfel de idei și le-a luat drept fapte publicându-le. Repet, însă, faptul e neexact.

Din Nicopoli se trag gloanțe asupra portului Turuu-Măgurele.

T.-Măgurele, 31 Martie. — Joi noaptea s'au tras asupra portului român T.-Măgurele mai multe focuri de armă, venind din direcția Nicopolului-Bulgaria. Două gloanțe au fost găsite în pontonul „Radu-Negru”. Cazul acesta a fost adus imediat la cunoștința prefectului județului, care a orânduit o cercetare, făcută de subcomisarul Gîrgoș. Fapt stabilit, că gloanțele au fost trase din Nicopoli. Rămâne să se vadă cine le-a tras și de ce anume. Populația portului e întrucâtva agitată de această întâmplare.

I CUTIE

(PI 301-100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAOANE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

Dr. BALÁZS EMIL

institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu a eleași raze. Electroiză. Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m. Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le stă la dispoziție camere confortabile anume. (Ba 48-60)

Chestia Scutarilor.

Demersul marilor puteri.

Paris, 31 Martie. — Chestiunea participării puterilor la demonstrația navală a Austro-Ungariei contra Muntenegrului, a dat prilej la un schimb de telegrame între membrii triplei înțelegeri. Franța ca și Rusia, nu va lua parte la nici un fel de represalii contra Muntenegrului, tot astfel e inoportun să participarea Angliei care își dă toată silința să nu întrerupă activitatea conferinței ambasadurilor și să găsească pentru Muntenegru o retragere diplomatică demnă.

Paris, 31 Martie. — „Temps” află din Cetinje, că Rusia totdeauna a fost contra planului ca să se ia măsuri severe contra Muntenegrului și nu aprobă dorința marilor puteri să se facă o demonstrație navală contra porturilor muntenegrene. Se crede că în asemenea împrejurări Anglia și Franța sunt de acord cu Rusia; prin urmare toată răspunderea cade asupra Austro-Ungariei.

„Temps” adaugă la aceasta știre cum că Austro-Ungaria și Italia nu sunt de loc surprinse, deoarece ministrul de externe Sasonow și-a expus punctul de vedere acum 8 zile în fața ambasadurilor austriac și italian din Petersburg. Punctul de vedere al Rusiei este următorul:

Rusia va lua parte la toate acțiunile diplomatice, este însă contra ori cărei măsuri de restricțiuni.

In jurul demonstrației navale contra Muntenegrului.

Belgrad, 31 Martie. — „Lokalanzeiger” află din Cetinje că marile puteri prin intervenția colectivă de ieri au cerut următoarele trei lucruri:

1. Au invitat guvernul muntenegrean să înceteze bombardarea Scutarilor.

2. Să înceteze operațiunile militare pe teritoriul ce a fost acordat de puteri Albaniei.

3. Teritoriul acordat Albaniei să fie imediat evacuat de trupele aliaților.

Guvernul sârb a declarat acum câteva zile că este dispus să satisfacă dorința Europei dacă Muntenegru se va supune și el. Muntenegru nu numai că n'a răspuns la nota puterilor, dar a declarat fățiș că va ordona bombardarea Scutarilor.

Dacă această știre este adevărată, atunci o demonstrație navală contra Muntenegrului este iminentă, la ceace guvernul din Cetinje se și așteaptă din omenie în moment.

Rușii și Albania.

Petersburg, 31 Martie. — Oficiul „Novoje Vremia” scrie că după „farsa” cu congresul Albanezilor, nu rămâne nici o îndoială că Albania nu va exista. Va exista numai o ocupare mascată a Austro-Ungariei semănătoare cu ocuparea Bosniei și Herzegovinei.

Tot în același număr *Menchicof*, directorul ziarului, recomandă Rusiei să țină la Sebastopol pe picior de războiu o flotă și câteva corpuri de armată.

Prizonierii turci din Adrianopol.

Viena, 31 Martie. — Ziarului „Neue Freie Presse” i se telegrafiază din Sofia că Bulgarii au luat prizonieri la Adrianopol întreaga armată turcească compusă din 51.000 de soldați, 17 pașale dintre cari 4 generali de divizie și 8 de brigadă, 1220 ofițeri. Intre aceștia sunt 64 germani, 18 români (?) și 6 belgieni.

Neînțelegeri între marile puteri.

Constantinopol, 31 Martie. — In cercurile diplomatice persistă convingerea că in chestia intervenției colective a puterilor nu se va putea

stabili un acord. Din sursă engleză bine informată se anunță că Rusia și Franța amână mereu această intervenție deoarece Rusia voeste să stoarcă unele concesiuni dela Turcia cu privire la Dardanele. Franța va da tot sprijinul ei Rusiei in acest plan.

Este natural însă că Anglia să se opună cu energie contra acestei chestiuni nu sunt excluse complicațiuni între puterile triplei înțelegeri.

Constantinopol, 31 Martie. — Relativ la intervenția marilor puteri pe lângă Poartă se mai anunță următoarele: Ambasadorii s'au întrunit la marchizul Pallavicini și au discutat asupra intervenției pe lângă Poartă. Inainte de conferință au venit la ambasada austriacă ambasadorii german și italian. După ce s'au întrunit toți ambasadorii ambasadorul rus, a cetit o declarație scurtă și a părăsit ambasada austriacă.

După aceasta Pallavicini s'a dus la marele vizir și i-a comunicat că intervenția colectivă a marilor puteri proiectată pe ziua de ieri a fost amânată.

Congres european. — România va lua parte la acest congres.

Londra, 31 Martie. — Se afirmă in cercurile diplomatice din Londra că puterile s'ar fi înțeles să transforme conferința dela Londra, într'un congres internațional — in genul celui dela Berlin din 1878 — spre a rezolva chestia balcanică. La acest congres va lua parte și România.

Temeri de tulburări in Turcia.

Londra, 31 Martie. — „Morning Post” află din Odessa:

Din Sebastopol se anunță că vapoarele pentru transportarea trupelor și escadra Mării Negre e gata de plecare spre Anatolia și Bostor. Sunt temeri de turburări in Turcia.

Constantinopol, 30 Martie. — Vasul de război „Kagul” plecat la ordinul guvernului rusesc, a revenit in apele Bostorului. Vasul german „Lorelei” a sosit de asemenea la Constantinopol.

Marile puteri au făcut pregătirile necesare pentru a debarca marinari in cazul când se vor ivi tulburări in cartierele Galata și Pera. Situația e foarte nesigură și nu sunt excluse surprize.

Lupte sângeroase la Ceatalgea.

Londra, 31 Martie. — „Daily Chronicle” publică o telegramă din Constantinopol, anunțând că Bulgarii au impresurat la Ceatalgea 10.000 Turci, cari au fost făcuți prizonieri.

Constantinopol, 31 Martie. — Vineri au avut loc lupte sângeroase la Ceatalgea. Guvernul desmintește in mod oficial, dar e sigur, că armata turcească a suferit o infringere colosală.

Constantinopol, 31 Martie. — Vineri noaptea Bulgarii atacând o pozițiune avansată turcă la vest de Buyuk Cekmedje, un batalion turcesc a trebuit să dea inapoi, dar in urma unui contra-atac operat azi dimineață de către aripa stângă sprijinită de flotă, Bulgarii au fost respinși.

Atacul bulgar contra colinei Muradli n'a reușit in urma energicei împotriviiri opusă de trupele turcești.

Inspre Derkos, lupta angajată astă noapte se zice că ar continua, dar lipsesc amănute.

Tarul Ferdinand dispus să redea libertate ui Sukri pașa.

Paris, 31 Martie. — O telegramă particulară din Philipopol anunță că regele Ferdinand și

guvernul bulgar ar fi dispus să redea libertatea generalului Sukri pașa, dacă acesta ar avea șanse să obțină autorizația Porții pentru a trata direct cu Bulgaria asupra păcii. Guvernul bulgar nu ar sta nici un moment la îndoială pentru a permite generalului Sukri pașa ca să plece la Constantinopol, presupunând că Sukri pașa și-ar da cuvântul de onoare că nu va mai lua parte la actuala campanie.

Regele Nichita n'a murit dar va abdica?

Cetinje, 31 Martie. — (Oficial). Contrar svonurilor răspândite in străinătate, regele Nichita se găsește foarte bine.

Viena, 31 Martie. — Din Constantinopol se anunță: Regele Nichita va abdica in favorul moștenitorului de tron Danilo. Aceasta e singura soluție pentru el in chestia Scutarilor, deoarece întreagă opinia publică muntenegreană și sârbă e contra lui. Regele este invinuit, că din vanitate n'a voit să primească ajutorul Sârbilor. Asta este deci cauza că Scutari e pierdut pentru Muntenegru.

Intoarcerea trupelor sârbești.

Berlin, 31 Martie. — Inaltul comandament bulgar a avizat pe comandantul sârb Stepanovici că retrimiteria trupelor sârbești a început in ziua de 29 Martie, prezența lor ne mai fiind de trebuință, deoarece Adrianopolul a fost cucerit.

Enver bey amenință.

Constantinopol, 31 Martie. — După infrângerea dela Dercos a coloanei — 3 batalioane — sub comanda lui Enver bey comandantul Enver bey, a ținut vorbire corpului ofițerilor îndemnându-i că sau să invingă, sau să moară cu toții. Enver bey arătând apoi spre revolverul său a spus:

— Aici imi sunt ultimele mele bomboane.

Prețul Adrianopolului.

Sofia, 31 Martie. — După o statistică oficială parțială sosită dela cartierul bulgar pierderile Bulgarilor in luptele dela 24—26 Martie cu prilejul asediului contra Adrianopolului ating cifra de peste 11.000 morți și răniți. Sârbii au avut 1100 morți și răniți. Vre-o 60.000 de soldați de rând turci și vre-o 833 ofițeri, intre cari 13 generali turci au fost făcuți prizonieri.

INFORMAȚIUNI

Arad, 31 Martie 1918

Manifestul trialiștilor. Congresul trialist din Abbazia a adresat Sârbilor și Slovacilor următorul comunicat oficial:

„In zilele din urmă Bulgarii și Sârbii, vecinii și rudeniile noastre de limbă, cu abnegație după un șir întreg de lupte sângeroase, au pus in libertate pe frații lor vărsându-și sângele și au dat viață vechilor noastre idealuri. Aceste învingeri au trezit însuflețire sinceră in inima patrioților croați nu numai pentru că prin ele văd învingerea dreptului istoric și național, ci și pentru că aceste învingeri vădesc și puterea națiunilor mici: deși aceste națiuni nu sunt organizate, ele sunt pătrunse de conștiința națională. Această însuflețire mare trebuie să îndemne stăruitor la realizarea dreptului de stat istoric croat și la unirea popoarelor croate. In rândurile croate, dar mai ales la tinerime constatăm tristul fenomen, că neglija total dreptul de stat croat și principiul național, adevă unirea țărilor slovene și croate, in sensul programului lui Ante Star-

Inst tut de curățire chimică
si vopsitoare de ha ne pentru
femei și bărbați. Curățire de
pene de struț și boauri. ==

Knapp Sándor
Institut de vopsitorie, și curățire chimică spălătorie en aburi
ARAD. (Ka 429-59)
Institut de primire: colțul str. Weitzer János
(Vis-a-vis de poșta ce ntr'ă)
Stabiliment: Magyar-utca numărul 92

Spălătorie și călcare de gu-
lere și manșete. Comandele
din provincă se execută con-
științios și prompt. ==

cevică din 1894. Intre astfel de împrejurări, în urma activității sistematice a factorilor statului contra Croaților, nu se poate spera biruința gândirilor noastre. Acesta probabil este fructul disperării, semnul slăbirii de credință în puterea națiunii croato-slovene și totodată semnul, că ne-am pierdut credința într'un viitor mai frumos și mai fericit.

După evenimentele desfășurate în Balcani credința asta noi n'o putem pierde. Din contră, credința a reînviat în noi și ne-a întărit și mai mult convingerile, că ideile noastre naționale croate: unirea și independența țărilor croato-slovene se vor realiza într'un timp ce-l putem întrevedea. Apelăm la toți patrioții partidului autonom, iar îndeosebi la tinerime, ca să nu-și piardă credința pusă în viitorul mai frumos al dreptului național croat. Biruințele aliaților balcanici mai bine învederează necesitatea, că noi, *Croații și Slovenii, să ne unim într'o talangă puternică, să ne încheagăm și cu o mare putere să continuăm lupta pentru realizarea dreptului de stat croat și pentru unitatea noastră națională.* Scopul nostru nu e numai nobil, egal și îndreptățit, ci singura condiție a existenței noastre naționale în viitor.

Foarte triste experiențe ne povățuiesc la aceasta. *Nu putem spera nimic dela aceia cari nu fac parte din națiunea croată și respingem ori ce încercare, ca națiunea croată să fie o unealtă oarbă cuiva.* Să propășim singuri pe drumul arătat de programul nostru național și de drept public de până acum, sperând și punând credință numai în Dumnezeu și în Croații”.

Sport. După statistica clubului alpin german 1117 persoane au perit în excursiuni pe Alpi între 1900 și 1912. În 1911 au fost 132 victime, în 1910 au fost 128, în 1912 au fost 95. Din aceste 95 victime, 6 fiind femei, 36 au murit în Germania, 26 pe lângă Viena, 29 în Tirol, 4 în Elveția și Franța, 53 au căzut în prăpastie, 13 loviți de avalanșe, 8 morți de frig, 3 și-au găsit moartea la Mont-Blanc.

Pictura franceză. În ajunul deschiderii saloanelor de pictură din Paris, un statistician a calculat că suprafața pânzelor expuse în fiecare an de pictorii francezi reprezintă o întindere de 15 kilometri pătrați. Adecă:

Portrete	1 km. 20
Peisagii	2 km. 30
Scene de interior	1 km.
Scene militare	3 km. 90
Pictură antică	3 km. 50
Pictură decorativă	2 km. 10
Picturi diverse	1 km.

După cum se vede, numai de lipsă de pictori n'au a se plânge cei din Franța.

Un turn de 500 de metri. La expoziția internațională de arhitectură din Lipsca se pot vedea parcurile unui turn pe care Germanii își propun să-l clădească lângă Düsseldorf. El va întreci turnul Eiffel: înălțimea lui va fi de 500 de metri.

Celosi în toate privințele pe vecinii lor Francezi, supuși kaiserului voesc să le smulgă și ceașta superioritate. Enormul turn va fi așezat pe niște baze cari se vor întinde pe ambele țărmuri ale Rinului, așa că va putea servi drept pod. Acei cari se vor urca într'o parte și vor descinde în partea cealaltă, vor fi traversat riul.

Nu mai că, în acest, ne închipuim că un pod obișnuit ar fi mai comod și nu așa de obositor!

Legenda Sf. Sofii. Cine spune că legendele sunt numai visuri pietrificate în amintirea vremurilor și că realitatea istorică nu le poate verifica? Poatecă în clipa când scriu rândurile astea Bulgarilor vor fi ajuns la Constantinopol, — ce nu poate un popor când are conducători cari știu să vrea, și să vrea la vreme!

Sfânta Sofia e, poate, la ceasul acesta, din nou în mâni creștine.

Cine știe, dacă în clipa când primul cuceritor creștin va pătrunde în incinta sfântă și așa de greu încercată a bisericii — nu pentru ca să se roage ci pentru ca să adauge pe peretii ei negri încă un semn de glorie lângă cele multe ale păgânilor stăpânitori de până acum — cine știe dacă acum nu se va fi împlăcut, ceea ce credința popoarelor creștine din Balcani așteaptă de cinci secole.

Iată ce spune legenda.

În ziua când sultanul Soliman I — în 1453 —

a intrat triumfător în Constantinopol, se zice, că a pătruns călare înăuntru bisericii sf. Sofia, iar calul lui, simțind par'că și el mândria isprăvii stăpânului, a lovit cu copita marmura rece a dușmelui spărgând-o. Un nechezat întăritat a cutremurat arabescurile fine ale bisericii, însulând sfîntenia tăcută a sfinților de pe pereti...

Legenda spune că acolo, lângă altar, rămăsese un biet preot, pe care nu-l putuse gonii urgia năvălitorilor, și care ingenuchiat înaintea Maicii Domnului își șoptea senin rugăciunea lui neînvinși. Soliman ar fi ridicat spada — supărat de insolenta popei — și ar fi vrut să-l spintecă. Dar, sabia a căzut în gol... Popa dispăruse: o umbră ușoară s'ar fi desprins din trupul lui copleșit de rugă și s'ar fi pierdut în zidul din față. S'a ascuns în zid, spune legenda, unde se roagă încă, până la venirea creștinilor, ca să iasă de acolo și să salute mărirea Domnului.

Poate că se va realiza așteptarea legendei. ...Dar, tare ne e frică, să nu fugă înapoi în ascunzișul lui, bietul popă: o să creadă că sunt alți turci.

Recordurile mondiale de aeroplan. Federațiunea internațională de aeronautică a stabilit lista recordurilor. Iată câteva dintrînsele:

Cea mai mare înălțime (bazată pe un sbor de 5 kilometri). Circuit închis, fără escază: Francezul Jules Vedrines, la Chicago, în 9 Septembrie 1912—174 km. 100; aviator cu pasager: Francezul Legagneux, 20 Iulie 1912—135 km. 952; aviator cu doi pasageri: Edouard Nieuport (francez) 9 Martie 1911 — 102 km. 855; aviator cu trei pasageri: Mandelli (italian) 16 August 1912—106 km. 029; aviator cu patru pasageri: Francezul Bussan 10 Martie 1911—87 km. 251.

Distanță. — Circuit închis fără escază, aviator singur: Fourny (francez) 11 Septembrie 1912 — 1010 km. 900; aviator cu un pasager: locot. B. H. Barrington-Kenett, Anglia, 14 Februarie 1912 — 401 km. 500; aviator cu doi pasageri: Heinrich Bier, Austria, 1 Oct. 1911 — 112 km.; aviator cu trei pasageri: P. Mandelli, Austria, 16 August 1912 — 110 km.; aviator cu 4 pasageri: Bussan, Franța, 10 Martie 1911 — 25 km. 740.

Durată. — Circuit închis, fără escază, aviator singur: Fourny, Franța, 11 Sept. 1912 — 13 ore 17 m. 57 secunde $\frac{1}{2}$; aviator cu un pasager: Josef Suvclack, Germania, 8 Noembrie 1911 — 4 ore 34 m.; aviator cu doi pasageri: Oerlich, Germania, 5 Iulie 1912 — 2 ore 41; aviator cu trei pasageri: Grillich, Germania, 25 Ianuarie 1912 — 1 oră 35; aviator cu patru pasageri: Faller, Germania, 31 Decembrie 1912 — 1 oră 18; aviator cu cinci pasageri: Molla, Franța, 20 Ianuarie 1912 — 1 oră 6 m. 48 sec. $\frac{1}{2}$.

Înălțime. — Aviator singur: Perreyon, 5900 m.; aviator cu un pasager: von Blascke, Austria, 23 Iunie 1912 — 4360 m.; aviator cu doi pasageri: von Blaschke, Austria, 29 Iunie 1912 — 3580 m.; aviator cu trei pasageri: ing. Sablatng, Germania, 27 Sept. 1912 — 1120 m.; aviator cu patru pasageri: Verschaere, Belgia, 596 m.

Se poate ușor observa că lista tuturor recordurilor începe cu Francezi cari au lăsat mult în urmă pe aviatorii din celelalte națiuni.

x Expediez grabnic pentru mori și pentru alte stabilimente **alaje excelente de mașini** în stare brută și prelucrată sau după modelurile noastre. **Prinz Testvérek**, turnătorie de fier, fabrică de mașini și construcție de mori, Sătmár-Szatmár.

Cronică artistică.

Concertul d-rei Madeleine Cocorescu.

Viena, 30 Martie.

D-ra pianistă Madeleine Cocorescu nu e un talent răsărit acum de curând în mijlocul lumii artistice din Viena. Talentata elevă a profesorului Louis Thern e cunoscută de multă vreme ca o virtuoză. Publicul care a asistat Vineri 28 Martie la concertul aranjat în Bösendorfer-saale era familiar cu producțiile acestei distinse artiste. D-ra Madeleine Cocorescu își are cerul ei larg de admiratori care o urmăresc și o încurajează în desăvârșita-i manifestare artistică.

Am asistat cu nespuse plăcere la concertul compatrioatei noastre și am simțit în suflet pe lângă delicata și subtila emoție artistică și legitima mândrie de Român care își vede un frate apreciat și sărbătorit cu entuziasm. Talentul d-rei Cocorescu a impus atât de mult încă dela prima executare a „Fantaziei” lui Bach-Liszt încât publicul captivat a urmărit cu încordare întreaga desfășurare a alosului program.

Cele mai discrete taine ale artei muzicale n'au rămas tchise talentului d-rei Cocorescu. Dea însuflețeste atât de mult fragmentul de operă executat, știe să-i contureze atât de desăvârșit cuprinsul, încât apare în mintea auditorului ca un tot uniform, ca ființa unei nimfe răsărită din legănarea ritmică a valurilor.

Putința aceasta aleasă asigură talentelor artistice nimbul rar al laudelor meritate. „Un mare artist, un mare poet — a zis Verhaeren — e acela care imprimă personalitatea sa atât de profund frumuseții, încât îi smulge acesteia atitudine nouă și eterne.” Cea ce pentru unii e inaccesibil, peste putință de realizat, pentru artistul de rasă e firesc. El știe să găsească diamantul curat al frumuseții dincolo de hotarul comun tuturor. Prin temperament ales și vioi el știe să antreneze și să conducă atenția auditorului către culmile cele mai curate ale artei.

D-ra Cocorescu stăpânește toate aceste calități. Critica vieneză i-a adus și dânsa laude nemărginite. „Vier Mittags-Zeitung” zice: „Un extraordinar succes a reținut ieri seara d-ra pianistă Madeleine Cocorescu în Bösendorfer-saale. Tânăra artistă era cunoscută ca o elevă a profesorului Louis Thern, însă aseară d-ra a fost cunoscută în rarele sale calități cu totul superioare. Temperamentul de rasă, o neașteptată siguranță muzicală și o perfectă maturitate tehnică se armonizează într'o unitate aleasă... Nu va trece mult și numele Cocorescu va fi trecut în rândul celor mai desăvârșite pianiste.”

Ultima oră

Rezultatul alegerii dela Sasca.

— A invins teroarea sulitelor. —

Aflăm din Budapesta la ora 1 din noapte: Ziarelor de aici li se telefoniază din Sasca: „Candidatul guvernamental Korkán Péter a fost ales cu 114 voturi majoritate față de Dr. Aurel Vlad, candidatul partidului naționalist”.

Așadară ceea ce prevăzuserăm pe la ora 11 noaptea s'a împlinit: la Sasca a invins teroarea sulitelor jandarmerești. Korkán Péter, scârbosul renegat, care atâta amar de vreme a terorizat pe frații noștri din cercul pretorial al Saschii, azi prin cele mai rușinoase corupții, abuzuri și ilegalități dar mai ales cu ajutorul sutelor de sulii ale jandarmilor a fost „ales” deputat al cercului electoral Sasca. Deacum înainte el, care prin sute de schingiuri a înăbușit voința liberă a alegătorilor, va fi „reprezentantul poporului” în parlamentul din Budapesta. După Burdea, Mangra et Comp. iată și cel mai nou făt al celor mai hădoase blăstămății, corupții și terori ale infamului duumvirat Tisza-Lukács.

În numărul viitor al ziarului nostru vom da amănunte despre alegerea „liberă” dela Sasca.

ECONOMIE.

Dela „Solidaritatea”.

— Ședința plenară a direcțiunii dela 21 Martie 1913. —

Vineri în 21 l. c., direcțiunea „Solidarității” a ținut ședință plenară în care s'au pertractat și rezolvit diferite chestiuni de interes pentru băncile asociate. Despre decursul acestei ședințe raportăm următoarele:

1. S'a prezentat și desbătut raportul secretarului relativ la activitatea din anul acesta a revizorilor experți și împreună cu acest raport s'au luat în desbatere și mai multe rapoarte

despre revizuirile făcute. Direcțiunea a constatat și de data aceasta, că revizorii experți îndeplinesc o lucrare folositoare și îndrumările, ce le dau băncilor sunt de mare preț. În legătură cu aceste rapoarte, biroul direcțional a fost conștient să convoace — din prilejul proximei adunări generale a „Solidarității” — a III-a conferință a revizorilor-experti, a cărei material de desbatere îl pregătește secretarul.

II. S'au prezentat mai multe cereri de ale băncilor de a fi primite membri la „Solidaritatea”. A fost primită o singură bancă, „Maramurășana” din Sighetul Marmației. Unor-altor bănci li s'a condiționat primirea de îndeplinirea anumitor măsuri, impuse prin revizorii cari le-au revidat în mod prealabil.

III. S'a discutat situația unor bănci, la cari se intenționează fuziunea cu alte institute și căroră direcțiunea „Solidarității” le-a oferit tot sprijinul ei.

IV. Secretarul a prezentat o propunere și motivarea relativ la înființarea unui concordat al băncilor, al cărui scop ar fi sprijinirea reciprocă pentru situații financiare mai grele. Proiectul prezentat a fost dat unei comisiuni spre studiere și raportare. În comisiune au fost examinați dl dir. S. Raicu, dl Dom. Rațiu și secretarul „Solidarității”.

V. În ședința aceasta s'a decis — în fine — ca „Solidaritatea” să ofere dlui prof. I. Socaciu de la școala com. din Brașov să-i tipărească tratatul de economie politică, ce-l are în manuscris. Cine cunoaște acest valoros tratat, la care un om dedicat exclusiv studiilor de economie politică a lucrat ani întregi, augmentându-l cu tot ce știința a dat la iveală pe acest teren, va înțelege că „Solidaritatea” prin hotărârea ei face științei și culturii noastre un real și prețios serviciu.

VI. În sfârșit direcțiunea a autorizat biroul să pregătească lucrările necesare pentru adunarea generală care se va convoca în locul și timpul ce se va afla de bine. Proxima ședință a direcțiunii se va ține în preziua adunării generale.

POȘTA REDACȚIEI.

N. S. Mercurea. E o formă nouă, pe care o poți întâlni în stilul celor mai limpezi stilisti români, cum sunt dd. prof. Mehedintzi și Lovinescu. Cetește și reviste din țară ca să poți înțelege și propaganda de forme nouă ce se face din partea acestui ziar, așa cum îl iartă modăstele lui forțe colaboratoare.

I. T. Oravița. Rar am întâlnit un ton atât de insolent. Proprietarul acestui ton nici nu cetește măcar ce se scrie și singur nu-și face datoria. Dacă e om în stare să o facă, de ce nu ne raportează el despre întâmplările despre cari pretinde să scriem noi când nu ni-le împărtășește nimenea?! Simțim că corespondența ce am primit nu e vrednică nici de atâta răspuns, cât ne-am hotărât totuși să-i dăm.

C. Sp. Iași. Noi putem aștepta. De altfel nuvelele prea lungi, cari să ne angajeze pe 8—10 zile foita nu sunt în avantajul ziarului. Cordiale salutări.

Stud. rom., Blaș. Adresează-te societății „Petru Maior”, Budapesta.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

La 730

IN BUCUREȘTI
Laboratorul „Dr. Robin”
5 str. I. C. Brătianu 5.
Director: Dr. V. Busilă.
ANALIZE DE SÂNGE
pentru sifilis (Wasserman),
spute, urini, fecale, scaune
:: și orice analize medicale. ::
— Lămuriri la cerere. —

Un eventual doi

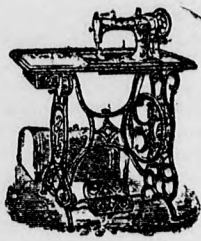
CANDIDAȚI de ADVOCAT

cu practică perfectă află aplicare momentană în cancelaria mea advocațională pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Dr. Petru Groza
Déva

Ge. 977

Atelier mecanic și electrotehnic Beregszászy Antal Z. Vârșet-Versecz str. Deak Ferenc nr. 10. vis-à-vis de biserica românească

Execută totfelul de lucrări în branșa aceasta și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brocate, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică, — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințos.

Ba 375—80

Ochuri de găină, bătători, întărituri, nițeluri, dispar în timp de 48 de ore dacă folosești „CANNABIN”.

1 sticlă 140 cor.
3 sticle, porto plătit 3—

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCHE E., Győr, XIII.

Telefon: 33. Fond. în anul 1899.

Barabás Gergely

sculptor

și întreprinzător de lucrări de beton.
MURĂȘ-OȘORHEIU (MAROS-VÁSÁRHELY)
Strada Régibarom numărul 34.

Execută: ornamente de ghips, de ciment de teracotă în culori, de malolică și peatră artificială, pentru clădiri; pereți, despărțitori, și tavane de table de ghips și după sistemul rabbit; învălitoare moderne de ciment-beton, tablete de granit și mozaic pentru terase.

Padimente excelente artistice colorate. Dolomito învălitoare admirabile de fayence Trepte, aieri mormântale, garduri și alte lucrări de beton și pietri artificiale. —

Magazin permanent de tablete Rabbit de ghips pentru pereți, și tablete de ciment și mozaic. (Ba 826—20)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1912.		1913.	
10 Martie		2 Martie	9 Martie
ACTIV			
219 057 057	157 099 057 } stoc metalic { aur 150 388 846 } 61 958 000 } trate consolid. ea aur 56 652 600 }	207 393 187	207 041 446
871 101	Argint și diverse monede	1 539 799	1 547 094
203 353 396	Portofoliul român și străin	148 402 069	151 330 565
14 776 007	6 623 300 } Impr. pe ef. publice { 15 889 700 8 152 707 } „ în ct. ort { 17 577 938	34 352 971	33 467 638
13 273 740	Imprumutul Statului (fără dobândă)	13 273 740	12 895 740
11 999 791	Efectele Capitalului social	11 999 891	11 999 891
17 633 077	Efectele fondului de rezervă	17 319 977	17 319 977
4 216 621	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 150 281	4 150 281
6 093 451	Imobile	6 404 335	6 405 409
798 002	Mobilier și mașini de imprimerie	881 318	881 524
452 340	Cheltuieli de Administrațiune	681 092	711 816
101 917 765	Efecte și alte valori în păstrare	109 231 737	109 266 487
58 537 504	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	113 457 112	113 437 200
28 379 285	Conturi curente	28 271 801	28 228 192
7 215 901	Conturi de valori	7 492 965	7 528 053
2 013 965	Conturi diverse	3 770 120	4 029 477
690 589 003		708 652 395	710 240 790
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
32 081 780	Fond de rezervă	34 244 150	34 244 150
4 682 522	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	4 993 400	4 993 400
458 856 470	Bilete de bancă în circulațiune	393 910 980	396 392 780
1 087 694	Dobânzi și beneficii diverse	1 715 597	1 906 270
5 856 537	Conturi curente și recipise la vedere	17 349 280	17 898 043
160 455 269	Efecte și alte valori de restituit	222 688 849	222 703 637
15 568 731	Conturi diverse	21 750 139	20 102 460
690 589 003		708 652 395	710 240 790

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%.

Expediez cu garanță

ultoi de viță de viie

din renumitul soi *Delavare, negru, multiplu*, cari nu mai trebuie stropiți, produce rod în fiecare an, liber de orice fel de boale de struguri; vițe netede și cu rădăcini, din patrie și americane, de 2-3-4 ani.

Trandafiri și altele de vânzare la

Páska Demeter,

viicultor diplomat și proprietar de vii,

ORADEA-MARE (Nagyvárad).

Catalog de prețuri gratis.

Pa 917

Ilie Bura

lăcătuș artistic și pentru zidiri.

BISERICA-ALBĂ str. Orșova nr. 4 (casa proprie).

Primește orice lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fier a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădituri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual. (Bu 110-60)

MAȘINI

pentru industria cimentului.

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricii complete din ciment

Hazai fémlenez és cementgyári gégyár r.-i.

BUDAPEST VI.,

Reiter Ferencz-u. 66.

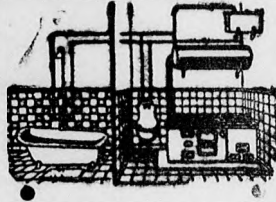
TELEFON: 93-13.

Ha 140-120

DENGELEGI ÁRMİN, tinichigiu

Instalator de conducte pentru apă și de odăi de baie
Oradea-mare (Nagyvárad) str. Kolozsvári 44.

Execută totfelul de lucrări și reparări în bransa aceasta și anume: scoaperea zidurilor și a turelor

bisericeilor, instalarea odăilor de baie precum și a conductelor de apă, în stil modern și în privința tehnică cel mai perfect.

Prețuri moderate.

(Da 826-15)

FOLOSEȘTE DOAMNĂ

„CREMA MARGIT” a lui FÖLDES

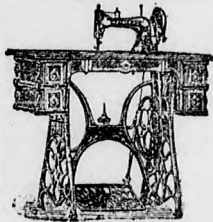
CA FAȚA SĂ-ȚI FIE CURATĂ, TINĂRĂ ȘI PLĂCUTĂ

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumșetare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neantrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imităază și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.
FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen în Arad.

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot căpăta la

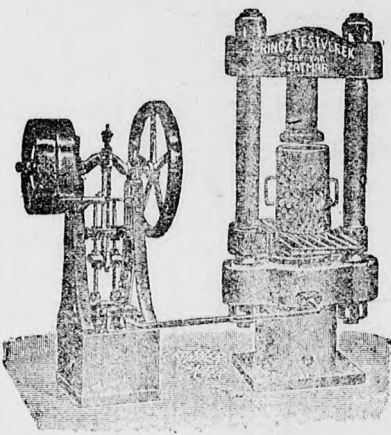
Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14.

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis.
Correspondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

PRINCZ TESTVÉREK

Atelier de mașini și pentru clădit mori în
Szatmár.

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă, mașini de desghioc, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tracțiune circumpeșală. Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

O nouă întreprindere.

O nouă întreprindere.

Aduc la cunoștința on. public, că la stabilimentul dlui Maxim I. Vulcu, str. Fábrián László nr. 5b., am deschis

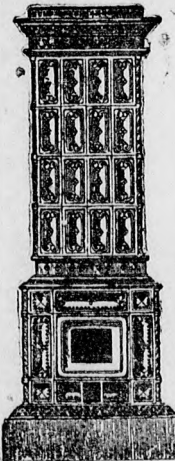
o prăvălie pentru vânzare de lemne pentru foc

cu mașini, firez și mașină de crepat, cu putere electrică, unde se capătă în permanență lemne crepate pentru foc, calitate excelentă. Oferim lemne de fag, cer, ulm, crepate și rotunde, atât cu stânginul, cât și crepate, transportate acasă și clădite în pivniță. Serviciu prompt și conștițios; Rugând spriginul al on. public,

suntem cu distinsă stimă:

Folkmann și Lassner.

(Fo 859-15)

I 884

INCZE JÓZSEF

MAGAZIN DE CUPTOARE,

Dés (Dej), str. Bánffy, nr. 31.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pereți și pentru vane. Execută tot felul de lucrări în bransa cuptorăritului și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

La dorință servesc cu mustre.

Un milion altol de vițe

din soiurile cele mai distinsc pentru vin și masă. — Vița americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altol din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domeniului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altolii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care vizitator și proprietar de vițe să se adreseze cu toată încrederea pentru altol de vițe trebuincioși la jos semnată administrație fiind asigurată că vor fi serviți conștiințos, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altol de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii. Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altol, de vițe. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”
(A 589) Bobalna (u. p. Szászváros).

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

V. 247-124 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrei nr. 20

(Timișoara) Cetate-Bolváros, Hunyadi-u. nr. 10.

Prăvălie nouă!

Prăvălie nouă!

Grăbiți!

și cereșteți vitrinele noului magazin ocazional de

GHETE

din strada Deák-Ferencz nrul 8.

Prețuri în aer.
Ghete pentru copii .. dela — 70 fl.
fete .. 2 50
femei .. 3 —
bărbați .. 5 —

Sándor Dezső

magazin ocazional.

In Duminică vitrinele ziua întreagă sunt deschise.

Cine voește să cumpere

INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SĂTMAR) Deák-tér.

— (La casa lui Keresztes András). —

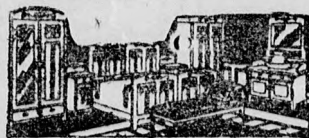

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și cioboate după măsură.

Ve 885-60

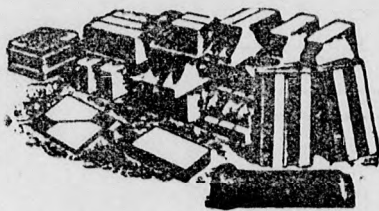
VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere motorică pentru zidiri și mobile
DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prânzitoare, dormitoare și saloane, licoane oglinzi, covoare și ...

Execută totfelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate, din material excelent și uscat.

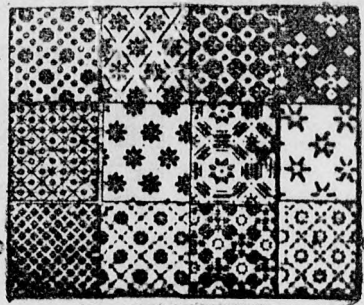
(Bo 423-)

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Execută: padimentări de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cheramit și — mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni artesiane și basenari, poduri etc. cu prețuri moderate; servicii prompt.

„Vulkán” fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

ATELIERUL DE FOTOGRAFIAȚ

A LUI

CI 126-60

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prepari.

OLTOI DE VIȚĂ DE VIE

EXEMPLARE EXCELENTE

se mai află numai din următoarele soiuri:

Welschriesling, Mädchentraube, Rusländer, Muskat Ottonel, Gutedel albi și roșii, perle de Ciaba.

Oltol american (Amerikanische Unterlagsreben)
soluri de munte dezvoltate sămburoase.

Oltol de viță de vie europ. (europ. Schnittreben)
:: sortate în scop de nobilitare. ::

1000 bucăți cu 18 cor., — 100 bucăți cu 2 cor. 20 fil.

Ingrădituri pentru ocrotirea oltolilor probate și indispensabile împotriva gândacilor și lavrelor. ::

Loșnițe-botașe din cele mai bune sorturi se oferă mla cu 10 coroane.

Administrația de vii alul **M. AMBROSI Mediasch.**

A 965

S'a deschis

Bazarul de concurență dela teatru!

foarte bogat asortat cu

articii ocazionali, cu

(Kr 918)

prețuri foarte ieftine.

Rog on. public să nu scape acest prilej:

==== Cumpărarea nu e obligatoare. ====

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“ (purgativul de fiere) ^{a lui} SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fiere „LAXA“ va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul“ balsam de stomac ^{a lui} SÁNDOR

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri.

Originalul „LAXA“ și „REGENOLUL“ se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN

farmacist în Erdősztgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

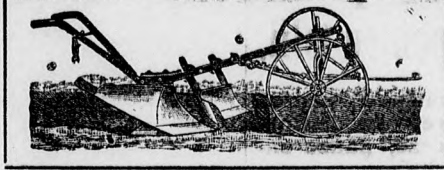
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerată, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

In atențiunea publicității din localitate și provincie.

Varga György

mastru de cuptoare

Oradea-mare (Magyarórad), str. Hid nr. 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase —

cuptoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate.

Ya 839-52

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chetărie de 10 ani și prețuri ieftine. Meresă cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notes că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare în ziarul „Românul” (adecă scriu că a cerit anușul în „Românul”). Corepondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Ba 147-104)

SCHMIDT JÁNOS

institut pentru ridicarea altarelor în BUDAPESTA, Kőbányai-ut nr. 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă ea specialist, de München la renovarea altarelor vechi, Planuri și cataloage trimis gratuit precum și primirea muncii • face pe spesele sale proprii.

Prețuri moderate Condiții favorabile de plată.

A apărut catalogul cel mai nou.

Si 166-60

THE VERA

American Shoe

Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. TELEFON 442.

CEREȚI PROSPECT! (B288-)

Dacă nu v'ați procurat încă trebuințele de primăvară, vă rog să nu între-lăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

postavuri de haine pentru femei și pănuri pentru talii,

dellnuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

Mare asortiment de decouri p. haine, cravate și corsete foarte moderne.

Roagă binevoitor sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI,

prăvălie de articlii de modă pentru femei și bărbați

ARAD, strada Forray, nrul 2/a.

Asortiment foarte bogat de ploiere negre și în culori moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de ațe, pânze de bumbac și sifoane, albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergare, albituri pentru femei și bărbați, ciorapi, mănuși, broderii, basmăluțe, etc.

Rămășițe de pânze și broderii cu jumătate preț.

Singurul vânzător de cele mai bune ploiere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

la 970

trebuiri decu,